

SAVO SPRENDIME PASIRINKAU...

Pokalbis su "Fidelio" spektaklių dailininku
Algirdu Kurausku

Algirdas Kurauskas, vienas iš mūsų žinomų dailininkų, statomai Beethoveno "Fidelio" operai piešia dekoracijas. Meną Kurauskas studijavęs Lietuvoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Amerikoje. Dalyvavo visoje eilėje lietuvių ir svetimaucių dailės parodų. 1964 metais korporacija "Gintaras" surengė jo darbų individualią parodą lietuvių visuomenei Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, kuri buvo gausiai lankoma, visuomenės gyvai domėtasi dailininko kūryba. Algirdas Kurauskas bendradarbiauja ir lietuvių spaudoje, keldamas mūsų dailės gyvenimo klausimus ir apibūdindamas kitų dailininkų kūrybą.

Dabar visi domisi naujos operos pastatymu, laukiama Beethoveno "Fidelio", kuri savo turiniu ir muzikine forma yra išskirtinė, prasminga ir labai graži. Ta proga užkalbiname jos dailininką Algirdą Kurauską.

— Idomu, kaip dailininkas sprendžia savo užsimojimus, nes operos dekoracijos paprastai stato didelius reikalavimus?

— Muzikos istorijoje "Fidelio" yra viena reikšmingiausių operų, kurią statyti imasi jau tik subrendę ir įgudę vienetai bei jų vadovai. Chicago lietuvių opera, ryždamasi statyti šį veikalą, aktyviai džiūti mūsų visuomenei pademonstravo, jog jai ne vien rūpi masinis populiarumas, bet ir muzikinė kultūra apilai. Nesu kompetentingas svarstyti ar aptarti muzikinės "Fidelio" reikšmės, bet, tur būt, neperdėsiu, išreikšdamas nuomonę, jog mūsų kultūrinio gyvenimo istorijoje šio veikalo supažindinimas su muzika besidominančia mūsų visuomene paliks reikšmingus pėdsakus.

Atsakant į jūsų klausimą apie vaizdinį šios operos užsimojimą, tenka konstatuoti, jog aplamai kiekvienas sceninis darbas atliekamas sunkių gimdymų keliu. Opera jau patia savo teatrine struktūra reikalauja ypatingai rimto ir griežto visų srčių menininkų jėgų įtempimo, todėl ir "Fidelio" scenos dailininkui statomi ne visai eiliniai reikalavimai, nors jie žiūrovui lieka dažnai ir neįmatomi. Teatro dailininkas nėra vien techniškas sceninės erdvės manipulatorius, ne vien epochos, laiko ir atmosferos arba nuotaikos vaizduotojas. Naudodamasis scenos mechanizmu, spalvomis ir šviesomis, dailininkas pats pasistato uždavinį: ne

tiek praktiškai savo asmeninę, bet išryškinti ir veikalo autoriaus, šiuo atveju kompozitoriaus idėją ir aplamai laikytis to, kas teatriname žargone vadinama "sceniniu užmanymu".

— Kokius ir kelis paveikslus šiai operai piešiate?

— "Fidelio" turi du veiksmus ir tris atskirus scenovaizdžius arba paveikslus. Pats šios Beethoveno operos pobūdis — kompozitoriaus didingai giedamas himnas laisvei, žudomai keršto, klastos ir tironijos, o taipgi ištikimos žmonos pasiaukojimo ir meilės triumfas nejučiomis ir dekoratoriui siūlo masvų, rūšiai sleigantį, kone ispaniškosios inkvizicijos charakterį. Be abejo, kiekvienas dailininkas skirtingai interpretuoja tą pačią idėją. Savo sprendime aš pasirinkau konvencinį, kiek romantinį pobūdį, nes, man atrodo, Beethovenas yra sunkiai įreminamas į mūsų dienų psichodelišką stilių.

— Iš dramaturgų, operos muzikų ir teatro dailininkų reikalaujama gero scenos technikos pažinimo, o jūs buvotė juk ir aktorius Lietuvoje, lankėte Kan no Jaunimo teatro studiją, tad Jus reikia laikyti scenos senu vilku.

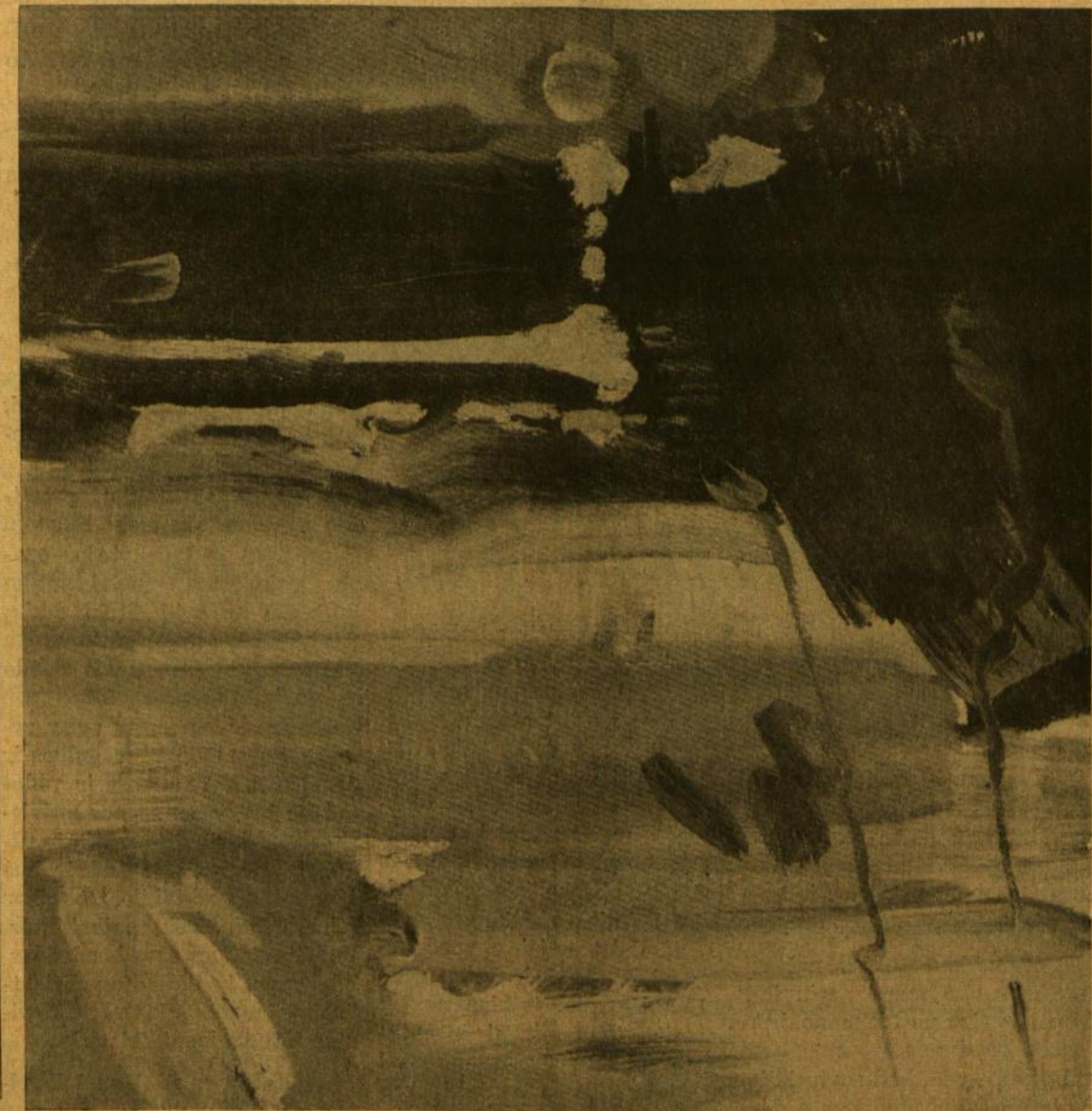
— Mano aktorinė karjera Lietuvoje buvo labai trumpa (vos vienerių metų). Jokiais susipindėjimais ji nepasizymėjo, todėl šitai archyvinei senienai daug reikšmės neskiriu. Tiesa,

Algirdas Kurauskas

Vokietijoje epochiniais lagerių metais buvau įsijungęs trumpai į scenos mėgėjų veiklą, bet netrukus išvykau studijuoti į Freiburgo Ecole des Arts et Metiers. Amerikoje, porą kartų bandžiau užlipti ant scenos, bet šiaip jau mano aktorinės veiklos balansas labai smulkutis ir aptarimo nereikalingas. Scenos darbą visuomet mėgau, savo tiškai juo ir dabar sielojuos. Ir būtų ne tik gera, bet būtina, jog mūsų išviijos dramos teatras būtų taip drausmingai ir ryžtingai vadovaujamas, kaip Chicago lietuvių opera, kuri štai jau žengia į vienuoliktuosius darbo metus. Bet čia jau kita tema.

— Ši opera bus statoma kovo 23, 24 ir 30 dienomis Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje. Ar, piešdami de-

Pranas Lapė Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Paroda atidaroma šiandien 7 val. 30 min. vak. ir vyks iki kovo 24 d.

VYTAUTAS VOLERTAS IR KITI

Įspūdžiai ir išvados septynioliktąjį "Drago" romano konkursą vertinant

Derlių surinkus

"Drago" romano jury komisijos posėdy, kuriame premijavome V. Volerto "Samokslą", man buvo įpiršta pareiga parašyti apie konkursą ir jo derlių.

Šių metų jury komisija — A. Augustinavičienė (pirm.), P. Balčiūnas, V. Mariūnas, V. Ročiūnas ir Myk. Venclauskas — konkurso dalyvių buvo apkrauti ir gausiu darbu ir gausiais įspūdžiais. Buvo gauti devyni rankraščiai su apie 2,600 bendru puslapių skaičium. Koks šoktelėjimas, prisiminus, kad 1967 m. užsieny išleidom tik du romanus. Komisiją džiugino derliaus gausa, bet liūdino patys vaisiai. Grūdai buvo pilni dirsių. Daugely puslapių vien tik dirės.

Vėtyną pradėjus

Komisijai buvo aišku, kad konkursė nedalyvavo nei vienas mūsų žinomųjų prozos rašytojų. Kaip tai aišku? Nors vokių su pavardėm niekam netenka atplėsti, išskiriant tik laimėjusiojo voka, didelės paslapties čia vis tiek nesusidaro. Jeigu autorius yra pasigarsinęs su atskirom knygom ar dažniau periodinėje spaudoje, jis nuo akylesnio skaitytojo vargu ar gali tikėtis po slapyvardžiu pasislėpti. Kiekvienam rašytojui šita tiesa yra gerai žinoma. Ar tai juos nuo dalyvavimo konkurse suolaiko? Gal, bet neturėtų. Komisijų nariai, paprastai, jaučia garbingą įsipareigojimą autorių vardų už posėdžio ribų niekam neminėti. Kita vertus, kokia čia negarbė konkurse dalyvauti ir premijos nelaimėti. Premija tik viena, bet geresniems kūriniams konkursas pa-

VIKTORAS MARIŪNAS

deda rasti kelią į viešumą ir į jų autorių pelnytą įvertinimą. Mūsų komisija pripažino svarbia kitą priežastį — premija jau tapo per maža, neviliojanti. Konkurso skelbėjai turėtų paieškoti kelių jį bent padvigubinti.

Posūkis į individualizaciją

Buvo įdomu pastebėti, kai kurias autorių nuotaikų evoliucijas. Kai anksčiau kūrinių idėjos, veikėjai, situacijos, konfliktai buvo stengiamasi įpiršti kaip tautos arba bent jos žymeninių grupių egzistencijos ir likimo alegorijas, vaizduojant Nepriklausomybės laikus, okupacijas, tremtį, lietuvių žmogų, tai šio konkurso romanos sten giamasi daugiau vaizduoti suasmeninintus gyvenimus, konfliktus ir likimus. Tai džiuginantis posūkis, nes jis liudija grynųjų estetinių nuotaikų kilimą. Labiausiai šitokioje raidoje pažengęs iškilo V. Volertas. Kai kiti du jo romanai, — "Upė teka vingiais" ir "Gyvenimas yra dailus", — visom geriausiom pastangom buvo kreipiami į alegorines išraiškas, tai "Samokslas" yra gryniausias asmeniškųjų likimų statinys. Čia nieko nesistengiama nei suabsoluitinti, nei generalizuoti. Kas tarta ar rodyta, tinka ir būtina tik šiam veikėjui, šiai vietai, šiai situacijai, šiam laikui. Kas Volerto romane yra jau vaisius, kitų dalyvių romanos — dar tik gležna užuomazga, išskiriant Gegužį (slapyvardis, išskiriant premijuotąjį, kitų kūrinių vardai nebus čia minimi). Gegužis irgi rodo džiuginančią

nuovoką apie išraiškos formų pasirinkimą temai individualizuoti.

Toliau nuo Lietuvos ir lietuvių

Negalėjo likti nepastebėtas ir kitas autorių posūkis. Jau kur kas daugiau dėmesio skiriama pasauliui už Lietuvos ribų, daugiausiai Jungtinėms Valstybėms. Tik Kalvis (slapyv.) dar ištisai lieka Lietuvoje ir Nepriklausomybės laike. Gajus jau išsiverčia ir be lietuvių. Šermukšnės lietuvių veikėjų lietuviškumui jokios reikšmės neteikiama. Volerto romano scena yra šis kraštas, tik su epizodinėmis nuoklydomis į Vokietiją ir trumpa akimirka į Lietuvą. Jo "Samokslas" ištisai tik tiek lietuviškas, kad toksai Joe gale pasirodo besas Juozas Buinys.

Kai Volertui ir Gegužinui jau kone pasisekė plačiame, raibame Amerikos ir amerikiečių pasauly aklimatizuotis, visi kiti dar yra likę grynais grinoriais. Ne vienas jų būtų turtingesnis, tikresnis ir šiltesnis į konkursą atėjęs, jeigu būtų su savo kūryba grįžęs paatostogauti ten, kur karvės ganė, į mokyklą ir bažnyčias klampio, rūkyti pradėjo, pirmąsias meiles išmėgino, paliko, ką gyveno, kuo gali džiaugtis ir didžiūotis, dėl ko turėjo verkti ir gėdytis. Pilnom akim, pilnais jausmais neišgyventas pasaulis nesiduoda estetizuojamas, į meną neša pretenziją, egzaltaciją, sentimentalumą.

Spėčiau, kad ir Volertui grįžimas į Lietuvą ar bent į lietuvių bendruomenę būtų padėjęs duoti jo "Samokslą" žmogui ir pasauliui daugiau šilumos ir tvirtesnį susiuvimą, nes šaltu-

Kertinė Parastė

I TEATRO TUŠTUMĄ ŽVELGIANT

Paskutiniu metu mūsų paudų skiltyse nemažai rašoma apie lietuviškąjį teatrą. Sielojamasi jo problemomis, išsilaikymo galimybėmis. Visi, atrodo, sutinka, kad nuolatinis teatras vargiai ar galėtų pats iš savęs išsilaikyti. Patinka kam ar ne, bet reikia sutikti su faktu, kad teatro egzistencijai yra būtina reikalinga vienokio ar kitokio pobūdžio subsidija. Tai viena, o antra, kiekvienu atveju toks teatras turėtų būti visai savarankišku vienetu, nepriklausomu ta prasme, kad joks veiksnys negalėtų jam primesti savojo dikto. Tai, žinoma, nėra lengva suderinti. Praktika rodo, kad tie, kurie finansiniai vieną ar kitą užsimojimą remia, neretai nori turėti ir pakankamai svarų balsą tvarkymo reikaluose. Tai nebūtų bloga, jei tai liestu tik administracinį aspektą, bet jau būtų nepakenčiama, jei toks kišimasis galėtų prisidėti prie teatrinio kūrybos polinkio varžymo.

Dėl dabartinės mūsų teatro nesėkmės, t. y. neturėjimo nuo latinio ir pastovaus sceninio meno vieneto, kai kas norėtų pakaltinti mūsų visuomenę. Girdi, ji neįvertinanti savųjų teatrų pastangų, neremianti, esanti abejinga, ar geresniu atveju, santūri, net per santūri lietuviškajam teatrui. Bet tai turėtų būti tik dalinis prie-kaištas. Tiesa yra toji, kad kiekvienoje lietuvių gyvenamoje vietovėje būtų pakankamas nuolatinis žiūrovų ir režimėjų būrys, kurie negailėtų nei pinigų, nei laiko ir gebėtų pilnai įvertinti, gėrėtis ar net didžiūotis lietuviškojo teatro skleidžiama šviesa ir jo kultūrinio įnašu, neišleidžiant iš akių tą didžiąją auklėjamąją reikšmę, kurią turėtų atnešti lietuviškasis teatras. Todėl dabar ir žvelgiame su rūpesčiu į tą tuštumą, kuri dar vis ryškiai pastebima mūsųos čionykštės kultūros baruose...

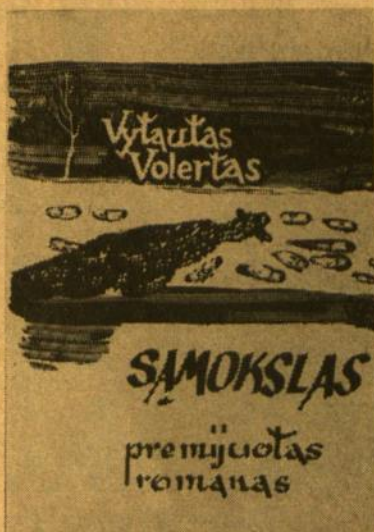
Gi šiuo metu, belaukiant sa-

vajo teatro nuolatinio rampos šviesų sužerėjimo, pravartu pagalvoti ir apie vieną kitą aspektą, kurio turėtų būti vengiama, norint ir siekiant mūsų teatro nupigūnimo. Teatriniai spektakliai turėtų būti griežtai atskirti nuo dabar dar

daug kur praktikuojamos vakuškinės - piknikinės atmosferos. Kaip gali scenoje jaustis kūrėjas - aktorius, kaip salėje gali susikaupti rimtas žiūrovas, jei jau nuo spektaklio pradžios iš gretimos ar apatinės salės pradeda sklįsti verdamų dešrų ir troškinamų kopūstų tvalkas, skambėti riknuojamų lėkščių, indų, peilių, šakučių žvangėjimas? Arba, vaidinimui artėjant į pabaigą, kitą kartą jau išgirsti užkulisuose skambančius besirušiančios šokiams groti kape-los instrumentų derinimo garsumus...

Tol, kol dalis mūsų žmonių nėra žvelgti į teatrą tik kaip į eilinį lietuvišką parengimą, kurio tikslas, paprastai "sukelti" vieniems ar kitiems, tegu ir labai svarbiems ir naudngiems tikslams pinigų, yra visiškai aišku, mūsų teatras ir toliau negalės gyvuoti, jis žlugs, o jei dar kaip nors egzistuos, tai vargiai ar galės pateisinti šokių egzistenciją, stokodamas kūrybinio entuziazmo. Tiesa, kai kas tars, kad jokių būdu neišlaikysime teatro, be bufeto, "minkštų" ir "kietų" gėrimų, cepelinų, kukulių ir saldžių pyragų, be šokių. Bet ir čia būtų tik dalis tiesos. Tokį balių ruošiant, aišku, reikia ir didesnės salės, neretai ir dviejų, reikia pirkti maistą, gėrimus, organizuoti talkininkus, nuomoti šokių orkestrą. Tai naujos išlaidos, kurios kai kada gali ir negrįžti, gal net ir to norimo pelno nedaug palikti. Tuo tarpu teatriniam spektakliui reikalinga tik pakankamai žmoniška scena, ir ne taip jau didelė auditorija. Tegų žmonių susirinks ir mažiau, bet kai pačios ruošimo išlaidos bus mažesnės, nebūtinai visada teatras turėtų duoti tik piniginių nepriekšlių. Kas be ko. sceninio meno mėgėjas tikrai nerisistins, jei ir už įėjimo bilietą teks sumokėti pusdoleriu ar visu doleriu brangiau, nei šiaip yra įprasta.

Tebūna teatras paliktas teatriniam pastate. Yra tokių ir mūsų pačių aplinkoje, kurių nuoma nebūtų neprieinama. Teyvysta mūsų vaidinimai ten, kur ir aktorius ir žiūrovai lengviau sudaryti tarpusavį kontaktą, kur jokie pašaliniai garsai nepajėgs išblaškyti visos tos šventinės, pakilios nuotaikos, kuri turėtų gauti kiek vieną sceninį pastatymą. Jei nestatome operų šokių salėse, jei ten apsieiname be valgių ir gėrimų, tokiu pačiu būdu turėtume išmokti pagerbti ir visas kitas lietuviškojo teatro apraiškas. Tai bus ir pakankamu paskatu scenos menininkams dirbti, kurti ir nešti tą nemeluotą meninę tiesą, siekti tos meninės tikrovės aukštumų. Teliaka lietuviškasis teatras ne kampininku šios dienos gyvenimo tikrovėje, bet nuolatinis ir pastovus mūsųos kultūros vertingų ir nepakeičiamų faktoriūmų. A. G.

Vytauto Volerto premijuotojo romano viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus.

Šiame numery:

- * I teatro tuštumą žvelgiant.
- * Vytautas Volertas ir kiti.
- * Pokalbis su "Fidelio" dailininku Algirdu Kurausku.
- * Nufotografavo 2300 kryžių.
- * Albino Baranausko eilėraščiai.
- * J. Savojų "Anketą".
- * Tautinių šokių šventės bokštui kylant.
- * Kūrybinga procesija Dievo link.
- * Nauji leidiniai.
- * Kultūrinė kronika.
- * Filmų įvairumai.
- * Akademinių prosvaitės.

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

Barokinio tipo kryžius prie Antazavės.
Nuotraukos Ad. Varno

NUFOTOGRAFAVO 2300 KRYŽIŲ

Dail. Adomas Varnas pasakoja apie keliones po Lietuvą

Lietuvių tautodailė — nuostabi lobynai. Daugelis ją tyrė, bet vargu, ar kas galėtų prilygti prof. Adomui Varnui, kuris 1921—1926 metais pašventė penkių vasarų atostogas, berinkdamas tautosaką, fotografuodamas, apybraižas darydamas. Iš viso padarė nuotraukas apie 2300 kryžių, apkeldamas ir Aukštaitiją, ir Žemaitiją, ir Suvalkiją ir besistengdamas užfiksuoti bent žymiausius kryžius.

Kodėl prof. A. Varnas taip susidomėjo lietuviškais kryžiais? Paklaustas jis dabar pasakoja:

— Kryžiais buvau susidomėjęs nuo 1905 metų. Bestudijuodamas Krokuvoje, užtikau bibliotekoje leidybą lenkų kalba apie lietuviškuosius kryžius, W. Szukiewiczio parašytą. Jis man padarė įspūdį. Kai 1905 m. vasarą prieš pat revoliuciją su dail. P. Rimša ir A. Staneika išsirengėm į kelionę po Lietuvą, mano tikslas buvo daugiau pažinti kryžius. Staneika siekė pažinti tėviškes vaizdus, o P. Rim-

JUOZAS PRUNČIKIS

ša vyko iš užsienio svetimu pasu, kad galėtų pasilikti tėviškėje. Aš turėjau foto aparatą. Tada dar nebuvo filmų, o buvo naudojami stiklai. Ant kupros nešiau 40 svarų krovinį: foto aparatą, stiklus nuotraukoms, aparato kojas, nešiau ir dažus bei įtaisus piešti. Šioje kelionėje padariau apie porą šimtų nuotraukų kryžių, senų bažnyčių ir kitų vietovių. Taip pat padariau gal kokių 20 apybraižų kryžių ir bažnyčių. Tada perėjom tarpą nuo Suvalkų iki Marijampolės, paskiau per Vilkaviškį, Kudirkos Naumiestį, Šakius, Jurbarką, Nemuną nuplaukėme į Tilžę, pėsti į Palangą (per sieną), pasiekėme Plungę, Telsius, Šiaulius, Joniškį, Panevėžį, Ukmergę ir Vilnių. Beveik visą laiką ėjome pėsti.

Marijampolėje žandarai norėjo atimti foto aparatą. Įtarė, kad gal esame kokie agitatoriai — juk buvo priešrevoliucinis

laikas. Padarė kratą, nerado revoliucinės medžiagos ir paleido.

Jurbarkė buvo blogiau. Su-trukdė mus ilgiau. Prikibo aršesnis žandaras. Teko lankytis pas porą viršininkų ir pagaliau paleido. Svarbiausia buvo priki-bėti prie nuotraukų. Tie kryžiai, koplytėlės jiems atrodė įtarti-ni. Pagaliau įtikinome, kad tai buvo tik etnografiniai tyrinėjimai. Manau, kad tokia išvyka, kaip mes padarėme, buvo viena iš pirmųjų lietuvių tarpe. Juk mes iš stambesnių centrų dar pasukdavome į jdomesnes apylinkės mažesnes vietas, kaimus.

— Kodėl taip interesavotės kryžiais?

— Mačiau, kad tie mediniai kryžiai žūsta. Reikia juos gelbėti bent nuotraukose, apybraižose. Pakeliui dar mus paveikė įvykis Jurbarkė. Pasiteiravus ten apie kapines, buvo klebono paaiškinta, kad jose yra daug susenuusių kryžių, kurie jau nebesilaiko. Greitu laiku reikės kapines valyti. Tai dar paskati-

no uoliau daryti nuotraukas. O Jurbarkė buvo galima gauti stiklų nuotraukoms. Kai susi-darydavo daugiau nuotraukų, siųsdavau į Krokuvą paštu. Ten jas saugojo Angrabaitis.

Sugrįžęs iš kelionės į Kroku-vą, panaudodamas surinktą me-džiagą, skaičiau paskaitą lietu-vių studentų ir profesorių drau-gijoje "Rūta", papasakodamas apie kryžius, koplytėles, namus, klėteles, gilindamasis į jų orna-mentiką.

— Kaip ryžotės Nepriklausomybės laikotarpyje pašvesti net penkias vasaras lietuviškų kryžių tyrimams?

— Mano emigracija ir Pir-mas pasaulinis karas buvo nu-traukęs kryžių nuotraukų rin-kimo darbą. Bet kai tik po Lie-tuvos nepriklausomybės atkūri-mo suradau laisvesnio laiko, vėl ėmiau šį užmojį tęsti, bet jau platesniu mastu. Apsisąrvavau aparatą, į kurį galima buvo įsukti net septyni įvairūs objektyvai. Be to aparate buvo spe-cialus įrenginys: jo dugną su foto plokštele buvo galima pa-lenkti, kad fotografuojamas kry-žius išeitų vienodas, nesusiau-rėtų perspektyvoje į viršų. Tu-rėjau plačiuosius objektyvus, kuriais buvo galima nuotraukas daryti iš arti, ir turėjau kokius tris tele-objektyvus, nuotraukoms iš toli.

Vykdavau vienas. Sustodavau mieste kur viešbuty, paskiau vaikščiojau po apylinkes, dary-damas nuotraukas. Kartais su-sitardavau su ūkininku, kad arklėliu pavežiotų.

Lešų susidariau iš savo san-taupu, daugiausia — honoraro už litų spausdinimą. Išleidau tam reikalui apie 15,000 litų. Nupirkau Fordo automobilį, ga-vau šoferį ir taip važinėdavome. Žiemos metu fotografuodavome Kauno apylinkėse. Paskutiny-sis mano šoferis Simonas Kle-liškaitis vieną dieną atnešė man parodyti savo nupieštus pa-veikslus. Paklausiau, kur išmo-ko piešti. Papasakojo, kad iš-moko prisiziūrėjęs, kaip aš tai darau. Dažų prisirinko iš mano išmestųjų, o teptukus pats pa-sidarė. Ir išėjo ne taip jau blogi paveikslai. Pamačiau, kad tarp lietuvių esama tikrai gabių žmo-nių. Šaltomis dienomis į savo forduką įsidėdavome žibalinę krosnelę pasišildyti. Tuo būdu ir žiemą galėjau nupiešti apie 60 studijų su kryžiais ir kito-kių. Daugelis iš tų etudų pate-ko į muziejų.

Apie 300 rinktinių kryžių

Albinas Baranauskas

CHORO DAINA

CHORO DAINA

Mes nujauciamė dviratininkų lėtą
Lūdesį, kurio turės užtekti kvepiančiam
Lietui pas kapines. Mes žinome taipogi, kad
Kai gruožio penktadienį, medžiai prieš pat
Nusileidžiant gilinasi pasmilkusios
Rusvos spalvos esmės, ir jiems
Tada yra užmirštama visa kita.
Todėl ir mes šičia maldaujam, kad
Nors dar gerokai nesukakus rudeniui,
Būtų leista mūsų visų mintims nusikristi
Su vėju į pakalną.

GIEDOJO VĖJAS

GIEDOJO VĖJAS

Po lietaus tamsoje plonai giedoja
Vėjas iš didelio svetimo
Krašto, į kurį be sustojimo iš
visų pusių gabenami debesiai.
Iš plonų ir liūdny, labai gerai
Parašytų knygų byra sakuotos
Piavenos žemyn tiesiai
Į grabą.

LAUKAI SU PIRŠTU

LAUKAI SU PIRŠTU

Laukai su pirštu burnoj stūkso pas
Vartus kieme auga žolė.
Blezingos veizi viena akia nuo
Kraigo: kieme auga žolė.
Medžio šakos įlenda ir išlenda, kaip
Vagys, pro išhyrėjusį langą.
Kamaroje svirpio šermenys, žvirbliai
Verkia ant slenkščio, durys ant žemės.
Aukštai tarpu bičių liepa,
Koriais kvepiąs saulės pilnatis.

BŪDavo TIK

BŪDavo TIK

Būdavo tik stogai, atidžiai tausojami
Ilgai nepasotinamai melancholijai. Ganėjo
Trijų ar keturių langų pavasariop pas upę.
Kas tad buvo jisiai? Kieno tas nakčia

pravažiudavęs

Lapų pilnoj aikštelė dar po šiai dienai jie

Bando praedami atsiminti kažkieno brendimą.

Ir net po tiekos metų, vis dar gerai nesusprantant.

Kai kuriems pračina noras kalbėti.

Trijų aukštų kryžius Tauragės kapinėse
Nuotr. Ad. Varno

JAU NEBETURIU

Jau nebeturiu po ranka to viso,
Kelias valandas trukusio reginio, nors, kalbant
Lauke senuosius, dar jaučiamas burnoje jo skonis.
Tarp meldų dar nevisai pabaigęs
Tirpti sniegas.
Vienas iš trijų kalnų yra tingi savaitė ir
Lėtas, labai lėtas pasitenkinimas, kaip mąstant
Apie vėją.

Kryžius su dobilo formos ornamentais prie Serežiaus

Kryžius su augalinio pobūdžio ornamentais prie Joniško
Nuotraukos Ad. Varno

ANKETA

J. SAVASIS

Dabar laikai visokių statistikų, anketų, apklausinėjimų. Visokie tyrimų biurai, viešosios opinijos tyrinėtojai laikrodžio tiks-lumui nustato, ką galvoja eilinis žmogus pa-liausias politikos, meno, mokslo, kultūros klausimais. Bet dažnai tokie tyrinėtojai tie-siog braunasi į pačią žmogaus širdį, į są-žinę, į jo privatų gyvenimą. O kai gauna nenuoširdžius, suktus, melagingus atsaky-mus, manosi suradę neginčijamą tiesą, vaiz-duojančią tikrąją dalykų padėtį.

Todėl, kai gaudavau kartais iš visokių anoniminių ar skambiais vardais pasivadė-nusių tyrimo institutų anketą, reikalaujan-čią, kad atskleisčiau ir savo nuomonę tuo ar kitu klausimu, mesdavau ją tiesiog į šiukšlių dėžę. Kam svarbu, ką aš manau, ką galvoju. Mano mintys yra mano nuosa-vybė, ir niekas negali manęs priversti pa-skelbti jas viešumai. Esu laisvas pilietis, niekam nesu skolingas, tad niekam nepriva-lau duoti jokios savo gyvenimo ar savojo galvoje atskaitomybės.

Bet neseniai iš kažkokio Male-Female Role Research gavau anketą, kuria norima patirti, kas šeimoje turi sprendžiamąjį žo-dį: vyras, žmona ar abu kartu. Nežinau, iš kur tas Research gavo mano pavardę ir adresą, gana to, kad anketą man pasiuntė ir dar parašė, jog mano šeima kažkas lai-ko pavyzdinga, tad tikisi įdomaus ir tiks-laus atsakymo. Reiškia, galu tuo lemiamai apspręsti vyro ir žmonos atsakomybę šeimo-jė.

Kadangi į šią anketą turi atsakyti ir žmona, tad ji ir perkalbėjo mane anketos nenumesti, o rimtai į ją atsakyti. Žinote, moterys domisi viskuo, kas keista, nauja, nepaprasta. Anketos įžangoje pasakyta, kad būtų geriausia, jei į klausimus atsakytume abu, pirma gerai pasitarę ir aptarę atsaky-mus. Bet jei nuomonės išsiskiria, tada kiek-vienas prašomas pareikšti savo nuomonę at-skirai, visai nepriklausomai nuo antros pusės.

Ir taip vieną savaitgalio vakarą, po ge-ros vakarienės, patogiai su žmona susėdę į minkštasuolį, pradėjome skaityti anketos klausimus.

Į pirmąjį — kas šeimoje daro sprendi-mus: vyras, žmona, abu? — greitai sutarė-me ir atsakėme: abu.

Ne taip jau sunku buvo sutarti dėl an-trojo klausimo: kuriuos sprendimus šeimo-jė daro žmona, kuriuos vyras? Įrašiau: vi-sus smulkius reikalus sprendžia žmona, pvz. jei priklauso naujo namo ar automo-bilio pirkimas, vyru darbo, o vaikams mo-kyklos parinkimas, naujų kailinių sau pir-kimas, vyro kaklaraiščio spalva ir kiti pa-našūs dalykai. O vyras daro sprendimus vi-sais svarbiausiais klausimais, pvz. trauktis ar nesitraukti amerikiečiams iš Vietnamo, mesti ar nemesti atominę bombą ant Kin-jos, rinkti ar nerinkti prezidentu Johnsoną sekanciai kadencijai, priimti ar nepriimti Angliją į Europos Bendrumenę, vyksti ar nevykti popiežiui į Maskvą ir pan.

Kai įrašiau į šį klausimą atsakymą, žmona nepratarė nė žodžio: su viskuo sut-i-ko. Taigi atsakymas išėjo bendras.

Bet reikals pradėjo komplikuo-tis, kai priėjome prie sekancio klausimo: katras nusprendžia, kada jau yra atėjęs laikas tu-rėti kūdikį? Kaip tik neseniai buvo gimę mūsų mažasis Jonukas. Žmona "bažinosi",

kad šiuo reikalu ji visai nebuvo atsi-klausta. O aš galiu prisiekti, kad ir ji niekad nesiklausė mano nuomonės — gimdyti, ar negimdyti. Ilgai čia ginčijomės, kol paga-liau sutarėme, kad tokiu svarbiu klausimu sprendimą gali padaryti tik aukštesnis au-toritetas — pats Dievas. Bet galėjo būti dar ir kita galimybė: galėjo sprendimą pa-daryti ir pats Jonukas, užsimanęs ateiti į šį pasaulį pasižvalgyti, visai nelaukdamas sprendimo tėvų, kurie šiais laikais nieko ne-nusimano apie vaikus.

Sukritome ir prie sekancio klausimo: katras šeimoje disponuoja gautomis pinig-inėmis dovanomis? Čia žmona šnairai į ma-ne pasižiūrėjo ir paklausė:

— Norėčiau žinoti, kur padėjai tuos 50 dolerių, kuriuos teta atsiuntė šventėms?

— Bet teta juos atsiuntė tau asmeniškai, — paaiškinau.

— Taip, man, bet aš tada padaviau juos tau, kad pasaugotum. Kur padėjai?

Matote, kaip moterys moka išvengti tie-sioginio atsakymo. Jos paprastai į klau-simą atsako kitu klausimu.

— Neišsiskinkinė! — atkirtė žmona. — Tu man skolingas 50 dolerių.

— Aš esu skolingas 50 dolerių mud-viem abiems. Bet tu atveju, jei surasčiau tą skolą, katras iš mudviejų spręstume, kaip ją sunaudoti?

Nors dar ilgai kalbėjome, ginčijomės šia tema, tačiau bendro sprendimo nesurado-me. Žmona tvirtino, kad jokio sprendimo negalima daryti, kol ji rankose neturi tų 50 dolerių; o aš savo širdyje galvoju, kad turėdamas kišenių lyg iš dangaus nukritusius pinigus, būčiau paskutinis kvailys, jei atiduodčiau juos žmonai, iš kurios rankų pi-nigas taip greitai išslysta naujomis skrybė-laitėmis ar pirštinais.

Sustojome ir prie kito, gana intymaus klausimo: katras turi didesnės įtakos mo-terystės santykių sferoje? Žmona, vietoj at-sakytį, vėl klausia:

— Ką reiškia didesnė įtaka šioje sferoje?

— Matai, jei aš būčiau kaip Tarzanas, kuris miške laipioja po medžius, be abejo-nės, aš turėčiau didesnės įtakos... Psicholo-gijos mokslas sako, kad šioje srityje yra daug asmenų pasamones slaptų kampelių...

— Baik tu su ta savo psichologija ir pasamone! O aš tau pasakysiu, kad mūsų moterystės gyvenime nei tu, nei aš neturė-mė jokios įtakos šioje sferoje. Tai sfera, kur viskas buvo apspręsta dar vaikystės amžiuje, žiūrint to, kaip tėvai mus auklė-jo, kaip mylėjo, ko mokė, ką nutylėjo. Ta-da jau buvo išspręsti šie klausimai.

Tik dabar pastebėjau, kad mano žmo-na yra išstudijavus ne tik Freudą, bet ir modernius rašytojus, dėsčiusius tuos klausimus. Prieš tokį autoritetą aš turėjau nutilti. Bet anketos klausimas taip ir liko neatsakytas.

Juo toliau, tuo klausimai atrodė paine-sni, ir ieškant į juos tinkamų atsakymų, kil-davo problemos, apie kurias pirmiau su žmo-na niekad nekalbėdavom ir dėl kurių ne-siginėdavom. O dabar visa tai benagrinė-jant ir besprendžiant, ėmė grasyti pavojus net šeimos saugumui bei ramybei. Pvz. toks klausimas: ar žmona, turinti gerą darbą, ne-jaučia sąžinės priekaištų, negalėdama pil-nai pasižvesti vaikams ir vyru? Čia žmona trumpai drūtai pareiškė:

— Žinoma, kad jaučiu stiprius sąžinės priekaištus.

— Tu taip sakai dėl to, kad dabar yra mada raginti moteris mesti darbą ir grįž-ti į šeimos židinį. Būtų daug geriau, jei bū-tum atsakius, kokie sąžinės priekaištai ta-

ve kankino pernai, kai neturėjai darbo ir be-veik n'ekad nebūdavai namieje...

Pastebėjau dar ir naują dalyką, kad žmo-na griebiasi kitos taktikos: kai tik klau-simas yra opus ir ji neranda jam tinkamo atsakymo, tuoj man po nosim pakiša kitą klausimą. O jis toks (čia jau tik vyrai): jei jūs žmonai būtų pasiūlytas didesnės vi-suomeninės ir socialinės svarbos darbas, ne-gu jūsiškis, ir dar daug geriau apmokamas, kokia būtų jūsų reakcija?

— Aš čia jau nelaukiau žmonos nuomonės ir ėmiau rašyti atsakymą:

— Mūsų šeimoje šis klausimas yra vi-siškai neįmanomas, nes žmona... (čia pra-leidau, ką norėjau pasakyti). Tačiau, jei tai įvyktų, tai aš būčiau tikrai kilniaširdis, be jokio pavydo šešėlio ir palinkėčiau savo žmo-nai gero pasiūlymo: Brangioji, matau, kad padėtis radikaliai pasikeitė. Šioje naujoje si-tuacijoje visiškai keičiasi ir vyro bei žmo-nos santykiai, vieno nuo antro priklausomybė. Todėl aš esu priverstas peržiūrėti ir persvarstyti mano rolę šeimoje. Prašau duo-ti man psicho-seksualinės ramybės, kad ga-lėčiau ramiai apsvastyti susidariusią padė-tį šeimoje...

— Baik, nekvailiojęs, — nutraukė žmo-na, iki šiol atidžiai sekusi, ką aš rašiau. — Koks filmas eina šį vakarą kine?

Nuėjome tą vakarą į kiną, kur buvo rodoma "Du gatvėje". O kai išėjome iš ki-no, abu ir vienbalsiai nusprendėme, kad fil-mas buvo baisus, nevertas sugaišto laiko.

O anketa taip ir nebaigta atsakyti, nes iki šiol dar nesutarėme, katras mudviejų pa-darėme tą vakarą sprendimą eiti į kiną.

Pasekiant J. Crosby.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS BOKSTUI KYLANT

J. VAICIŪNIENE

Tu žengti viršum visų viršūnių.
J. Aistis

Iš pranešimų spaudoje žinome, kad tautinių šokių šventės rengimas vyksta, kad ji turi būti vieninga, ryžtinga, visomis dalimis lietuviška, darni, lygiai visiems suprantamas, plastiniu vaizdu tariamas tautinės dvasios degantis žodis. Tai bus stilingas lietuviškas pastatas, skiriamas nuo kitų tautų tolygaus pastato, tačiau suprantamas ir svetimtautiems.

Kas penkeri metai nėra per dažnas tokios tautinės kūrybos dideliu darbu sunėsimas į vieną paveikslą, lyg bičių perdirbtų žiedų sulčių į vieną medaus korį. Nebūtų per dažnas ir beprasmis, nors būtų tik paprasta demonstracija, kaip Pavergtųjų Tautų savaitė ar panašiai.

Nereikia bijoti, kaip dabar išgirstama balsų, ar tos tautinės demonstracijos, maršai ne per tuščiai skamba, ar jų iš viso ne per daug? Ar jie neužtvindys laukus ir nepigirdys atskirų asmenų kūrybos pasėlius, arba juos sudugusius nenustelbs.

Kas plačiau apžvelgia mūsų darbo plotus, neturėtų būti kaip maži vaikai, paduoti į kairiąją ranką žaisliuką, išmeta laikytą jį dešinėje. Menininkų klubai, atskiri menininkai rengdavo, rengia ir rengs savo kūrybos parodas, knygų pristatymus ir kita ne penkiametiniams tarpais, bet daug dažniau. Surengia ir absurdo vaidinimus. Kultūros kongreso metu pastatyta madinga opera. Ir kas drįstų kaltinti, kad tuo pastotas kelias sutelktinės tautinės kūrybos demonstracijai.

Tauta nėra menininkų klubas, nei rašytojų draugija, nei ideologinė organizacija, nei profesija, o tauta. Todėl tautinių šokių šventė, turėdama vieną aukščiausią tikslą, lietuviškumą, nori ir negali būti kurios nors grupės, partijos, vieneto išskiriamasis titelis, ar kam nors pasilypėti suolelis. Bet ši šventė yra lyg liaudies universitetas, kalbas už stiprybę ar silpnybę tautos, už stiprybę po keilios metų jame be atvangos dirbančių lektorių, papildančių šokėjų būrelius mūsų gyvuoju jaunimu. O tas jaunimas irgi ruošiasi profesijai, duonpeldnei tarnybai, ar jau dirba svetur, bet ištenka laiko dažnoms šokių pamokoms. Jis ateina iš gilmės gal ne visai aiškaus tautos balso paimti tai, ką jam mokytojas duos. O šventėje šoka tokius šokius, kokius parenka vyresnieji ir šoka taip, kaip išmoko mokytojai.

Nei mokytojai, nei mokiniai "už sugaištą laiką" jokio piniginio atlyginimo ne tik neima, bet dar prideda, taisydamiesi, palyginus, brangesnius tautinius drabužius ir kitaip. Neuždirbantieji iš tėvų kišenės. Neima nė rengėjai.

Tautinių šokių šventėms įvyk

DAUG KAS JAU RUOŠIASI APLANKYTI ŠIĄ VASARĄ SAVO GIMINAIČIUS LIETUVOJE

Jei ir Jūs turite Lietuvoje gimi-
nių, Jus, po daugelio nesimaty-
mo metų, taip pat turite galimy-
bę dar šią vasarą pasimatyti su
jais savo Tėvynėje.
Gordon Travel Service, 220
South State Street, Chicago, pa-
ruošė šiai vasarai šeimų lanky-
tojams net penketą specialių
grupinių kelionių į Lietuvą. Gru-
pių išvykimas lėktuvais iš Chi-
cago numatytas gegužės 30 d.,
birželio 4 d., liepos 10 d. ir rug-
piučio 1 ir 26 d.d.
Numatyta, kad kiekvienos gru-
pės dalyviai išbus Vilniuje ir
Druskininkuose viso apy 2 sa-
vaitės ir turės pakankamai laiko

pasimatymui ir bendravimui su
jų giminaičiais bei draugais ir
pažįstamais. Kaip labai plačiai
yra žinoma, Druskininkai yra
Lietuvos puikiausia vasarvietė
ir gydykla ir yra tik 90 mylių
atstume nuo Vilniaus.
Gordon Travel Service jau yra
surošusi keletos metų laikotar-
pyje nemažą grupinių kelionių į
Lietuvą ir gerai žinoma lietuvių
tarpe dėl gero kelionių paruoši-
mo ir patikimo patarnavimo.
Jei norite gauti daugiau žinių,
aplankykite mūsų įstaigą, esan-
čią 19-ame aukšte, 220 South
State St., Chicago, arba skamb.
telef. WE 9-6362. (pr.)

Suktinis

Nuotr.P.Karpavičiaus

žmogus, kuriam arba vis tiek
kur gyventi, arba jis renkasi,
kur jam geriau... Ne vyriausy-
bės krizė reiškia tautos mirtį,
bet tautos krizė.

Lietuvių Bendruomenė eina
su savo tautos vėliava, lygiuo-
damosi čia su kitomis tautomis.

Tautinių šokių šventėms ruoš-
ti iškšioliniai komitetai ėjo su
tautinėmis vėliavomis, tą va-
landą išlyginančiomis visus pa-
saulėžiūrinis skirtumus, pa-
brėžiančiomis tik tautinę aki-
mirką. Svarbu, kad ir mūsų čia
augančio jaunimo regimoje at-
mintyje atsinaujintų tautinės
vėliavos vaizdas, užtrinamas
kasdieninio gyvenimo. Ne ma-
žiausio svarbu, šiuo atveju, kad
ir ateinančius svetimtaučius ap-
stotų tautinių vėliavų miškas,
ir jie būtų pagauti vėliavų kal-
bos, išreiškiančios mūsų sieki-
mą atsikvoti savo vėliavai at-

skirą stiebą prie Jungtinių Tau-
tų pastato ir visur kitur.

Tad ir šiemetinis Tautinių šo-
kių šventei ruošti komitetas lai-
kysis, anot kan. Daukšos, to
paties vienybės ryšio principo.
O visi rengėjai bus atsakingi už
parengimą, tiesiog tautai.

Amerikos Lietuvių Taryba
(ir panašiai kitos atskiros drau-
gijos, sąjungos) būdama orga-
nizacija, sudaryta grupių ar par-
tijų pagrindais laikinam užda-
viniui vykdyti, kol bus atstatyta
Lietuvos nepriklausomybė,
kviesdamosi į savo minėjimus
ir grupių atstovus su ženklais,
elgiasi kaip jai pagal savo cha-
rakterį tinka ir reikia. Ir čia
mūsų tautinė vėliava eina šia-
lia krašto vėliavos. Bet po aka-
deminės politinės dalies organi-
zacijų ir visos vėliavos išneša-
mos.

Kodėl iš viso apie tai rašau,

WATRA MEMORIAL CENTER

2848 W. CERMAR ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60623
AREA CODE 312 247-2425

GYVAS PRISIMINIMAS

Atmintinas kielikas ar cimboriga įgraviruota prisiminimui jūsų mirusio mylimo asmens ir dovano-
jant vargingoms Misioms ar bet kuriam pasi-
rinktam kunigui, bus gyvas ir įspūdingas atmini-
mas, kuris bus įvertintas. Pristatome tuojuo pat
išstatymui laidotuvių koplyčioje. Taip pat tu-
rime ir kitų dalykų tinkamų atminimui.

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom
dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

NUFOTOGRAFAVO 2,300 KRYŽIŲ

(Atkelta iš 3 psl.)

— Jie įdomūs, kad jie riša lie-
tuvų senovės tikėjimą su da-
barties katalikiškuoju. Kryžių
užbaigose randami saulės, mė-
nulio, žvaigždžių, žalių, stili-
zuotų gėlių, augalų, geometri-
nių figūrų ir kiti ornamentai
nebus kilę iš krikščionybės. Tai
bus gamtos stebėjimo padari-
nys, senovės lietuvių religijos
liekanos. Šitokių ornamentų ne-
užtinkame kitų krikščioniškų
tautų kryžiuose: lenkų, slova-
kų, bavarų, prancūzų. Pakarto-
jimo kitose katalikiškose tau-
tose paprastai neužtinkama.

Aš manau, kad mūsų kryžiai,

kodėl lyg per šiuos visiems žinomą
dalyką, kad Tautinė šokių šven-
tė ir šiais metais vyks tautinių
vėliavų, kaip dabar sakoma,
ženkle (ar tai kam patinka ar
nepatinka), gal truputį paaiškės
kiek vėliau. O visai turėtų pa-
aiškėti šioms Laisvės kovos me-
tams baigiantis.

Tuo piršimu anaipol nepa-
neigiamos tautoje ne tik tauti-
nių organizacijų ar pasaulėžiū-
rinių grupių su jų siekių žen-
klais, vėliavos, bet ir tautai tik
lojalios, bent prieš nekovojan-
čios...

šalia dainų ir kitos folkloristinės
medžiagos, yra ypatingos svar-
bos mūsų liaudies menas. Jų
buvo tūkstančių tūkstančiai.
Gaila, kad jie nebuvo visi nu-
fotografuoti, išsaugoti.

Lietuviai tūkstančius metų
gyveno giriose, vieni iš anks-
čiausiai pasidarę sėsliais, labai
prisirišusiais prie gamtos, kas
atsispindi ir mūsų kryžiuose.

Iš kitos pusės kryžiai mums
įdomūs ir svarbūs ir kaip kata-
likiškojo mūsų liaudies meno
pavyzdžiai, su ornamentais, su-
darytais iš kryželių, monstnan-
cijų ir panašiai.

Prof. A. Varnas ir dabar yra
labai susidomėjęs lietuviškais
kryžiais, renka medžiagą ir ruo-
šia monografiją apie juos. Turi
daug nuotraukų, atsirado me-
cenatų knygai išleisti ir yra vil-
ties, kad gal apie 1969 metų
pabaigą šio leidinio susilauksi-
me. Tais 1969 m. bus prof. Ad.
Varno 90 m. amžiaus ir 50 m.
vedybinio gyvenimo sukaktis,
ką mūsų dailininkas ir nori at-
žymėti nauju leidiniu apie lie-
tuviškus kryžius.

Gausius prof. Varno padary-
tos lietuviškų kryžių nuotrau-
kos ir jų negatyvai (filmai ir
stiklai) buvo sudėti į dėžutes.

Vieną dėžutę prof. Varnas 1944
m. pavasarį nuvežė į Mokslo
akademijos patalpas ir paliko
ten P. Vaičiūno globoje.

Kitos dėžutės, Varnams iš-
vykstant į tremtį, pasiliko na-
mie, Telšių g-vė Nr. 1, bt. 1,
Kaune. Koks šių dėžučių liki-
mas, prof. Varnui nežinoma.

Dabar Chicagoje prof. Var-
nas turi vieną Lietuvių kryžių
albumo egzempliorių, kurį prof.
Varnui Ravensburgo stovyklo-
je padovanojo kapucinas tėvas
Aimanas, taip pat pabėgėlis. Jis
albumą buvo gavęs dovanų ir,
bėgdamas nuo okupantų bolše-
vikų, buvo paėmęs su savimi.
Patyręs, kad prof. Varnas nei
vieno egzemplioriaus neburti,
įteikė, tardamas, kad "Jums bus
reikalingesnis".

Pažymėtina, kad 1928 m.,
švenčiant nepriklausomybės de-
šimtmetį, gen. Nagevičiaus va-
dovaujamo Karo muziejaus pa-
skatinimu, Lietuvoje buvo su-
mąjinti gyventojai statyti pa-
miniklinius kryžius. Prof. Var-
nas 18-kai rajonų sudarė po du
kryžių projektą kiekvienam ra-
jonui. Ir taip Lietuvoje buvo
pastatyta daugiau negu 1,000
naujų kryžių. Buvo sutarta su
Žemės ūkio ministerija, kad
tiems kryžiams miškuose bus
nemokamai duodama medžiaga
— daugiausia ąžuolai. Ūkininkai
juos gavo iš anksto, džiovinę
daugiau metų laiko, o paskiau
statė kryžius.

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association

John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

LAKSTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėne-
sių taupymo ląkstus, už kuriuos pelny-
site 5¼%. Lakštai išduodami tūkstan-
tinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuo-
šimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo
išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra
apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse
žymimas santaupas aukščiausius nuo-
šimčius, kokie kad yra leidžiami pagal
Federalinės valdžios taisykles. Sudėti-
niai nuošimčiai apskaičiuojami kiekvie-
nų pusmetį.

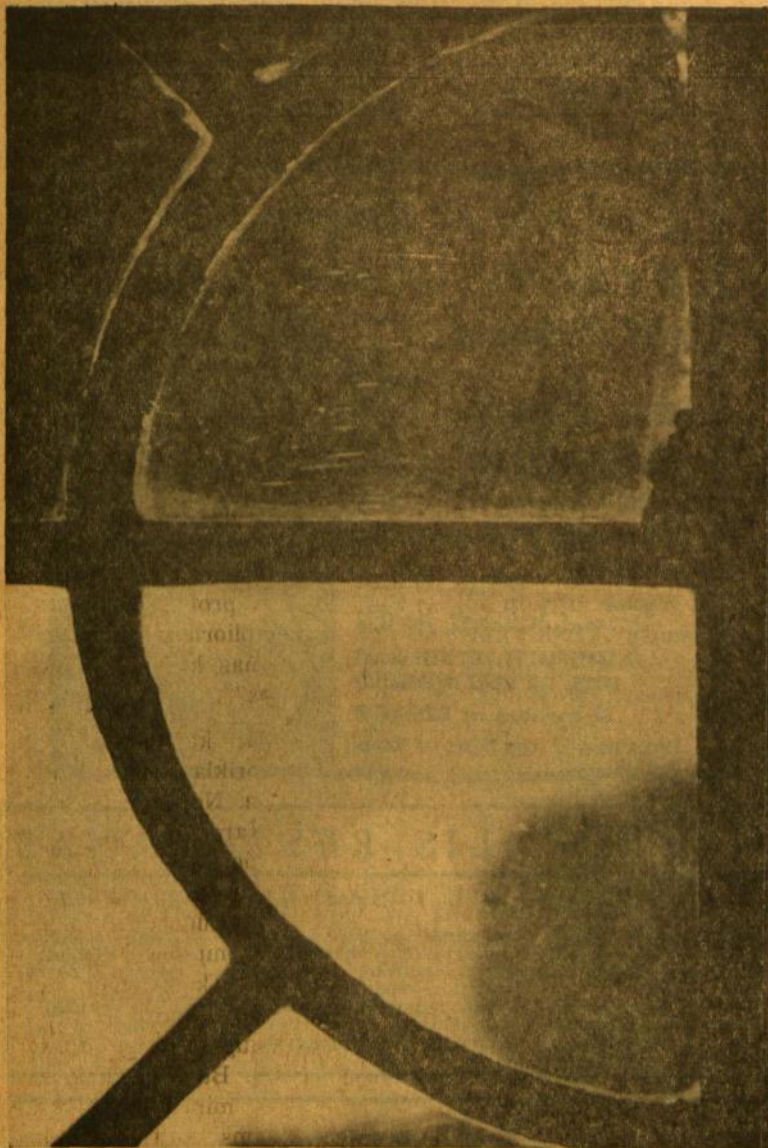
DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROvehill 6-7575

Nuotrauka Kastyčio Izokačio

Kataliko humanisto tragizmas (3)

KŪRYBINGA PROCESIJA DIEVO LINK

K. SILINIS

Katalikas humanistas, nusileidęs į pačias giliausias gamtos gelmes, turi tarsi nuras iš jūrų gėlmės vėl iškelti į paviršių ir gamtą iškelti su savimi į jos tikslą — antgamtę.

Kas gi yra antgamtė katalikiškoje prasme? Tą patį nėra nieko sensacingo, nieko, kas žadintų žmogaus smalsumą, kaip kad dažnai atgamtybė yra su-
prantama. Katalikiškas humanistas tiki į skaistykloje kenčiančias sielas, bet netiki į spirityzmo reiškinius; jis tiki į pranašystes ir stebuklus, bet netiki į okultinius fenomenus. Jis kritiškai viskam tam, kas vien tik žadina smalsumą. Jis tiki į kūno iš numirusių prisikėlimą, bet netiki į astralinis kūnus; tokios "antgamtybės" jį nepažįsta. Religiniai dalykai prieš profaninius, anas gyvenimas prieš šįjį, dieviškumas prieš žmogiškumą — štai kas yra kataliko humanisto antgamtė!

Religiniai dalykai prieš pasaulietiškus

Jau sakėm, kad visa, kas yra tarp savęs susiję, turėtų būti procesija į Dievą. Bet toji jungtis, kuri visas realybės sritis tarp

savęs rištų, nėra dar baigta; Dievas jos neužbaigė, tą darbą jis paliko mums. Turėtų būti darnesnis bendravimas valstybės su Bažnyčia, mokyklos su tikėjimu, pasaulinių dalykų su religiniais. Tą patį yra pats sunkiausias užmojis tų atskirų sričių nepalikti palaidų, bet taipgi nepanaikinti ir jų skirtumų bei ypatumų; nesudaryti jų savitų dėsnų, bet taip pat juos ir sujungti.

Arba vėl paimkim šio ir būsimąjo gyvenimo priešingybę. Šioji būtis neturi atbaigtos prasmės, ji turi praeiti, turi įsiliesti į aną būsimąjį gyvenimą. Taigi, pro šį gyvenimą turim praeiti, bet mes neturim jo niekinti. Šiąją būtį mes turim priimti, bet neturim duotis jos supančiojami. Bet kas gi gali darniai sujungti gilų tikėjimą į aną gyvenimą su džiugesio kupina meile šiai žemei? Kas vienu metu gali mylėti ir žvaigždes, ir gatvės dulkes? Kas visa tai gali suderinti, nenukrypdamas į vienašališkumą?

Pagaliau, dieviškumo ir žmogiškumo priešingybė. Esame pasakę, jog krikščionybė yra Dievo darbas, Dievo įsruvenimas į sielą. Bet iš kitos pusės

tasai įsruvenimas reikalauja sielos, reikalauja prigimtios, ex opere operato yra reikalingas ex opere operantis.

Mes turim kurti, tartum turėtume ruošti kelius Dievui, mes turime nukasti kalnus ir užlyginti slėnius. Kas įmanys visa tai taip sujungti, tartum visa tai būtų vien tik mūsų reikalas ir kartu tarsi būtų vien tik Dievo reikalas?

Kova dėl pusiausvyros tarp gamtos ir antgamtės

Visa tą patį ir yra didžioji žmogaus kova dėl pusiausvyros tarp gamtos ir antgamtės. Teorijoje ir tikėjime tasai išlyginimas po ilgų kovų yra atrastas. Gimtosios nuodėmės teorija gali būti pavyzdys, rodąs, kaip dogma gali evoliucionuoti į vis didesnę aiškumą. Pačioje pradžioje mokslas apie gimtąją nuodėmę buvo persunktas pirmųjų krikščionių pasibaisėjimo jausminių gyvenimu bei žmogaus jausminių gyvenimo demonišku. Bet tasai pasibaisėjimas neturėjo eiti tiek toli, kad jausinis gyvenimas būtų imtas niekinti, kad Dievo kūrinys būtų imtas laikyti gėdingu. Dėl to gimtosios nuodėmės teorija turėjo pereiti ilgą aiškinimo kelią, kol ji buvo suformuluota tokia, kokią mes ją šiandien žinom esant: visa, ką Dievas sutvėrė, yra gera. Jeigu vis dėlto atsivanda nesandora, tai dėl to kalta yra valia.

Sintezė tikėjime

Ir tikėjime rasta sintezė. Žinoma, jog visa, kas yra, sudaro vieną visumą. Bet praktikoje... Airių rašytojas Sheehanas viename iš savo romanų yra pavaiždavęs, kaip Bažnyčia kovojo visais laikais. Jaunas konvertitas, aistringai pamėgęs graikų filosofiją ir poeziją, sakė savo bičiuliui:

"Tėve, argi aš turėsiu visieną laikams atsižadėti savo aistringos meilės graikams ir veržimosi į keliaujančiuosius modernio-

sios filosofijos žvaigždynus?" Į tai jo draugas kunigas atsakė:

"Tai yra klausimas, kurį Bažnyčia judina nuo pat pradžios. Šv. Paulius jį pusiau išsprendė, jis pats cituoja pagoniškus poetus. Kartagina ir Aleksandrija šituo atžvilgiu buvo diametriškai priešingos. Tertulijonui Sokratas buvo "Atikos kvailys" (Atika vienas iš 8 senovės Graikijos kraštų), o Aristotelis —

"pasigallėtina žmogysta", gi Klemensas apie Platoną kalbėjo kaip apie "taurų, kone įkvėptą žmogų". Pirmasis tikėjo, jog visa graikų filosofija paeinanti nuo velnio, pastarajam gi atrodė, kad joje glūli pagrindinės krikščionybės tiesos. Jeronimą viename regėjime angelas su-
draudė, nes jis buvo didelis Cicerono gerbėjas; Augustinas gi jautė didžiausią sunkumą sfi-

(Nukelta 1 psl.)

Tik per Angliją..... Pigiau, greičiau, geriau. Palima pasiūsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagalbėti kokių dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiūsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

Vasarinis 1968.1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių. 3½ jardo vilnonės angliskos labai geros vyriškai elutei medžiagos. 3½ jardo vilnonės angliskos moteriškai elutei medžiagos. 1 tere-lyno bliuskutė. 1 vyriški nailoniniai marškiniai. 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00

Vasarinis 1968.2.

Pavasarniam arba vasarniam paltui vilnonė medžiaga. 3½ jardo vilnonės angliskos pulkios elutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių. 1 šilkinė skarelė. 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies marškiniai. 1 sv. šokolodinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis liptaltis.

\$75.00

Taip pat, į betkurį siuntinį galima dėdėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas liptaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00. Vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England
TELEF. — SHO 8734.

Su malonumu priimame ir užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 blocai į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

lauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atidara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETOS
\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atidara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto. Penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

PRALEISKITE ATOSTOGAS EUROPOJE!

★

AMERICAN TRAVEL SERVICE vadovaujama keliauninko Walter Rask, šią vasarą ruošia net tris 21-dienos ekskursijas į Europą. Pirmą grupę išvyksta gegužės 27-tą; antra liepos 15-tą; trečia rugpjūčio 22-ą. Norintiems aplankyti artimuosius Lietuvoje arba Lenkijoje, p. Rask Rasčiauskas sudarė galimybes tai įvykdyti prieinamiausiomis sąlygomis. Tuo pačiu skridimu, be Lietuvos ir Lenkijos galėsite praleisti 5 dienas bet kurioje Vakarų Europos valstybėje.

Walter Rask-Rasčiauskas

Kelionėm vadovaus pats AMERICAN TRAVEL SERVICE bendrovės prezidentas WALTER RASK, kuris turi nepaprastai daug patirtimo grupiniam išvažiavimams tvarkyti. Vėtos ribotos. Prašom pageidaujantiems prisijungti prie vienos šių ekskursijų, nedelsiant užsiregistruoti arba pasinformuoti pas p. Rask-Rasčiauską telefonu 238-9787, arba atvykstant į įstaigą — 9727 S. Western Avenue. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais įstaiga atidara iki 9 val. vakaro. Kitomis dienomis iki 5-kių arba pagal susitarimą.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ
BERNIUKŲ MOKYKLA —

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkport, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupės).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių.

Atlyginimas visiems prieinamas.

Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.

Registruokite mokinius 1968-1969 m.

Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informaciją ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MARCH - KOVO MĖN. 14, 15 ir 16 D. D.

BISQUIT 3 STAR COGNAC	Fifth \$5.29
STOCK V.S.O.P. 10 Year Old IMPORTED BRANDY	Fifth \$3.98
HINE Imported FIVE STAR COGNAC	Fifth \$5.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH Imported Dry or Sweet	Quart \$1.89
CANADIAN MIST Imported CANADIAN WHISKY	Fifth \$3.69
FIOR D'ALPE IMPORTED LIQUEUR	Fifth \$5.69
BEAUOLAIS VILLAGE 1966 Vintage FRENCH WINE	Fifth \$1.29
IMPORTED POLISH VODKA LUKSUSOWA, 100 Proof	Fifth \$5.19
MICHELOB BEER	
Case of 24—12 oz. Cans	Case \$5.49

Mes mokame **5¼%** ant visų taupymo
por annum
certifikatų

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

NAUJI LEIDINIAI

• Vytas Volertas, SA-MOKSLAS. Premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1968 m. Aplanką piešė Paulius Jurkus. Knyga 280 psl., kainą \$3.50, ganama "Drauge".

Tai jau trečiasis Vytauto Volerto romanas. Pastarasis yra laimėjęs septynioliktąjį "Drauge" romano konkursą, kuris baigiamas šio sekmadienio (kovo 17 d.) išskilmėmis 3 val. po pietų Jaunimo centre, Chicagoje, įteikiant laureatui tūkstą pinigų.

Kaip knygos aplanko parašė sakoma, "Samokslas" yra naujas inasas mūsų dabarties literatūrai, kuri dažnai užsi-sklandžia tik praetis svarsty-muose. Čia viskas pulsuoja gy-vu gyvenimu su visa savo tra-gika, su laimėjimais ir pralai-mėjimais, su darbštumu ir nu-rūgus amerikietiškas gyveni-mas, kurin likimas įtraukia emigrantą vokiečių, patogumų ieškantį amerikietį ir karo bai-sybių aplamdytą lietuvį. Šaluti-niai charakteriai yra tik fonas paryškintam ir aplinkos vaizdo nupiešimui.

Premijuotasis romanas savo veiksmo greitumu ir pagrindi-nių veikėjų charakterių bruožų ryškumu, savo netikėtomis ai-tuacijomis ir staigiais suoliais darosi patrauklus, kai skaity-tojas, atrodę, atsiranda į jų tar-pę ir atėb kiekvieną jų atskirai. Stilius lakumas ir ekspresyvu-mas, kalbos žodžingumas, trum-pi kartais kapoti sakiniai veiks-mą kaip filme gintę gena pro skaitytojo vaizduotę, įtemptai laikant, kas bus toliau. Jei "Samokslas" ir nepadao ypa-tingo suolio, tai savo originalu-mu jis yra labai šviežias inasas j mūsų išeivijos literatūra.

• Zenonas Ivinskis, AUS DEN ENTSCHEIDENDEN JAHREN DER RESTAURATION DES KATHOLIZISMUS IN LITAUEN. Der Kampf um den Bischofsstuhl von Medininkai (Žemaitis) 1574—1576. Sonderdruck aus Festschrift fuer Margarete Woltner zum 70. Geburtstag. Heidelberg 1967. Carl Winter Universitätsverlag.

Sis mūsų žymaus istoriko vo-kiečių kalba parašytas straips-nis didelio formato atspaudė už-kloja 11 puslapių. Šalia teksto duodamos ir gausios bibliografi-nės išnašos, pažymintios šalti-nius. Straipsnis nusiviečia tuos įdomius mūsų tautos ir katali-ky Bažnyčios Lietuvoje metus, kada dėl vakuojančio žemaičių (Medininkų) vyskupo sosto su-sirėmė lenkų ir lietuvių valsty-binio ir bažnytinio gyvenimo va-dovai. Lenkai norėjo žemaičių vyskupo sostan pasodinti lenką, lietuviai gi — lietuvių. Drama-tiškąjį susirėmimą laimėjo lie-tuviai, žemaičių vyskupu buvo konsekruotas Vilniaus kapitulos prelatas Merkellis Giedraitis, savo vyskupavimo metais vė-lian pasizymėjęs kaip uolus ka-tališkojo religinio gyvenimo

atgaivintojas savo vyskupystė-jė ir lietuviškų knygų leidimo pradininkas Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje.

• THE MARIAN, February, 1968. Tėvų marijonų leidžiamas iliustruotas, mėnesinis religinės kultūros žurnalas anglų kalba. Metams \$4.00. Adresas: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Vedamajame kun. V. Bagdanas, MIC, svarsto rasių proble-mą. Toliau kun. J. Mačiulis-nis, MIC, informuoja apie Vati-kano suvažiavimo nutarimus ir JAV hierarchijos naująjį pa-grindinį laišką. Buvęs Vietnamo karys Alb. Hamburg pasakoja savo patyrimus. Tufts universi-teto prof. W. C. Kvaraceus ra-šo apie Lietuvos kelią į laisvę. Amerikietis laikraštinkas H. Peisson dėsto įspūdžius iš atsi-lankymo "hippių" kolonijoje. Duodama naujų filmų apžvalga. Supažindinama su arkiv. J. Ma-tulio beatifikacijos byla. Kun. dr. T. Narbutas iškelia mi-sijinio veržlumo reikalą pačiose JAV-se. Laikraštinkė E. Pei-sson psichologiškai nagrinėja neramųjį jaunuolio brendimo laikotarpį.

Šiame numery išspausdintas ir velionio a. a. kun. L. Jan-kaus straipsnis — kaip sovieti-nė sistema žlugdo žmogaus as-menybę. Amerikietė L. P. Bell duoda patarimus namų puoš-mo klausimais, o dr. Sims rašo apie širdies sveikatos apsaugą. Eilės knygų autorių dr. Irw. Ross perteikia vieną pasikalbė-jimą atomino amžiaus tema. Kun. J. Prunskis eilėje recenzi-jų informuoja apie naujas kny-gas. Duodama religinio gyveni-mo apžvalga. Žurnalas iliust-ruotas Michelangelo, Matisse, Kašubos, Jonyno kūrinių repro-dukcijomis, Maželio ir Kezio nuotraukomis bei daugeliu vaiz-dų iš Lietuvos. Pagal rašytojos D. Brazytės tekstus žurnalui "The Marian" dail. J. Kiburas piešė humoristines iliustracijas.

• Kazys Jonaitis - Žilvitis, SIELO BALSAS. Išleista 1967 m. Chicagoje. Ilustravo Vladas Vijeikis. Rinkinyje telpa dau-giau kaip 40 įvairių temų eilė-raščių. Leidinys 76 psl., kainą \$2.00.

• SKILTIS, 1968 m. sausio - kovo mėn. Vol. III, Nr. 2. Gra-žiai iliustruotas skautiškos min-ties leidinėlis. "Skiltis" redaguo-ja ir leidžia Chicago Lietuvos taut-tarų Vėjo Krėvės draugovės skautai. Redaktorius Gin-taras Plačas, 7045 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

SIUVIMO MAŠINOS
BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER
(šveicarškos, vokiškos, itališkos, ja-poniškos, ir visų kitų firmų). Taiso-ma, parduodama ir nuomojama prie-lnamomis kainomis ir sąlygomis. Dar-bas greitai ir sąžiningai. Turimo dailis, pritaikome pagal skonį kabi-netus. Aptarnaujame Chicagoje ir prie-miesčiuose. Parduodame ir taiso-ma dulkų siurblius, įvairių gamybų.
B & B DISTRIBUTING CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

Poetas Bernardas Brazdionis skaitydamas savo naują kūrą kovo 2 d. Los Angeles įvykusiame poeto susitikime jo poezijos rinkinėje išleisti. Nuotr. L. Kanto

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Žiauri tikrovė — realisti-nė drama ekrane

1959 m. lapkričio mėn. 15 d. du psichologai Perry Smith, 31 m. am-žiaus, ir Richard Hickock, 28 m., nu-žudė Herbert Clutter 4 šeimos na-rius Holcombe, Kansas. Jie norėjo juos tik apipiešti, gavę klaidingas in-formacijas iš vieno kalinio. Jėdu bu-vo išduoti to paties kalėjimo įnami-o, susekti pagal kruvinus pėdsakus (vie nintelio įrodymai), teisti ir rasti kal-ti. Po 5-rių metų, visas apeliacijas at-metus, juodu buvo pakarti už beti-k-lį nusikaltimą.

Tačiau šis kriminalas nebuvo vi-siškai baigtas rašytojui Truman Ca-pote. Jis smulkiai išstudijavo Clutter nužudymą savo "best - selling" ne-prasimanytam romanui (jo paties ter-minu) In Cold Blood, kuriame jis iš-kėlė nusikaltimo atvaizdavimą ligi meniskumo lygio.

Dabar gi režisierius Richard Bro-oks, tikrai pavyzdžingame filmo susu-tyme, atkūrė šį baisų nusikaltimą su triuškinančiu realizmu, bet su apgal-voju ir pastebimu sensacingumu trū-kumu. Jo tikslas buvo ne išgąsdinti ar nustebinti, ar palinksminti žiūro-vą (nors gal visų trijų jis filme pasie-kė), bet ryškiausiai pastatyti prieš žiūrovą, lyg prieš jūrą komisiją, patį tarydą ir sunkiausios bausmės pa-skųrimą. Patis Brooks naumės yra subtili ir aiški.

Conrad Hall juoda - balta nuo-traukos gali būti geriausiomis perei-šais metais, tačiau Brooks parodė dar daugiau dorybių šiame savo filme, kuris dabar gavo 4 akademines no-minacijas. Jis smulkmeniškai atvaiz-davo Kansas lygumas žiemos metu, skrupulingai laikėsi autentiškumo, pa-naudodamas tą patį turtingos Clut-ter šeimos namą, gi nužudymai nufi-lmuoti kambarv kuriamie jie ir įvy-ko. Tačiau didžiausias režisieriaus triumfas buvo pasiektas, kai jis

MOVING
perkrausto baldus iš ard ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išplautyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258 59

bių pinigų namuose (vos \$43).
O jie vis dėlto ėmė ir nušovė še-i-m'n'ka, jo liguistą žmoną, sūnų ir dukterį.

Ir vis dėlto šiame žiauriai realisti-niame filme nėra kruvinų siaubo jausmo, kaip daugely kitų kriminali-nių filmų. Stebi visa plačiai atvėres ak's. Ir jei kas ėjo, traukiamas filmo pavadinimo, iškoti šaltakraujiško sensacingumo, deja, jo čia nerado.

Jei šis filmas būtų fantazija, ne tik-rovė, galima būtų kalbėti apie jį kaip apie du skirtingus pasaulius, žiauriai usidūrusius.

Filme pavartoti net visi tikri var-šai. Taip pat filme figūruoja Sadie Truitt ir Myrtle Clare, suvaldinusios načios save. Jos buvo Holcombe pi-lėtės baigia nuzudymo naktį ir jos ten šiandien tebėra.

Todėl sunkoka kalbėti apie "In Cold Blood", kaip filmą. Tai yra tikrai meistriška gyvenimo kopija. Tiek rašytojas, tiek režisierius paro-dė technišką patyrimą savo uždavi-niuose, atkuriant tikrovę. Todėl mo-mentais neatsikratoma minties, jog tai ne filmas, bet dokumentas, kad įvykiai dabar rutuliojasi.

Gal todėl ir fone girdima muzika yra visai nereikalingas holivudiškas priedas. Gamtos garsai, kaip vėjo ir kiti, visai būtų buvusi čia pakanka-ma muzika.

Nereikalingas ir reporterio įvedi-mas. Jei toji figūra turėjo reikšti Ca-pote, tai režisierius turėjo jį patį pa-naudoti arba nieko. Jis dabar lieka betikslis ir net žiūrovą išblaškantis su visais savo moraliniais pamoky-mais apie aukščiausią bausmę.

Ir visa istorija lieka šalta ir tra-giška, kaip toji diena, kai visa tai įvyko. Klausimai, sukelti tų dviejų žmogžudžių kvailio nusikaltimo ir jų nekaltų aukų mirčių, dar vis neima-

Dovanos Velykoms

pasiėks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE
jei siųsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354 arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

SIUNTINIAMS SUDARYTI MES TURIME YPATINGAI GAUSŲ
PASIRINKIMĄ VERTINGIAUSIŲ PREKIŲ.
Primame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų bei
produktų. Primame užsakymus dova-
noms iš sovietinių gaminių.

Reikalaukite iš mūsų naujų katalogus bei miltų sąrašus.
DEMESIO!

Artėjant pavasariui ir vasarai,
ATPILGINTOS KAINOS dovaniniams AUTOMOBILIAMS

Laikotarpiai nuo vasario 15 d. iki balandžio 27 d. galios
sekančios kainos:

"Volga" GAZ-21R	\$2,365.19
"Volga" GAZ-21US	\$2,553.71
"Moskovitch" 408	\$1,759.39
"Moskovitch" 408E (2 šv.)	\$1,945.88
"Moskovitch" 408E (4 šv.)	\$1,963.88
"Zaporozhets" ZAZ-965A	\$ 957.60
"Zaporozhets" ZAZ-966V	\$1,149.30

Nepaiešikite šią progą sutaupyti šimtus dolerių, užsakydami per mus šios rūšies dovanas iki 8 m. balandžio 27 dienos.

Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau net 21 metus.

Mūsų erdviose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų modernių baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmą, ir ketvirtą, 9-9 val.; antrą, trečią, ir šeštą,
nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

noma atsakyti.
Meniškausia vieta filme yra arti-paba gars, kai Smith laukia egzektu-jos, stovėdamas prie lango, už kurio
dūksta nepaliaujamas lietus. Kalbė-damas apie tėvą, kurį jis kartu ir my-
lėjo ir nekentė, Perry neašaroja. Ta-
čiau čiaurkšlėmis srūvenantis lietus
atspindi jo veidą, tekėdamas nuo
kaktos, aplink jo akis, burną, atvaiz-
duodamas tas a'aras, kurių jis negali
išlikti. Filmas tik suaugusiems.

If you enjoy the atmosphere
of a Japanese Tea House
and Alohaland...
come to the
DIAMOND HEAD
RESTAURANT AND LOUNGE
...the pleasures of both await you there
COMPLETE LUNCHEONS
Sarah Mitchell, Hostess
ON SOUTHWEST HWY. JUST WEST OF THE
KEDZIE, 79th STREET INTERSECTION
for reservations call 925-1678
Private Rooms for Group Parties and Couples

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009
Vienintelis lietuviškas restoranas su geras patiekalais, kaip šašlykas, šnielsas ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškojo jaukiojo nuotakoj galbūt, praleisti laiką, šmaniai paval-gyti ir atsigalvinti.
Atdara kasdien nuo 3 val. po pietų iki vėlumos. Šeštad. ir sekmd. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.
Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

foto
V. MAŽELIS
• Vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

SPARTA
parduoda Telefonken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. pro-dukts, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:
RASOMAS mašinėlės lietuvių ir kt. kalbomis — RADIO - stereo, consoles, transist. ir kt. — PATEFONAI — REKORDAVIMO apa-ratai — SKAICIavimo mašinos etc.
Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA sav. J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11751, tel. (516) 757-0056 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7499.

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
4 3/4
Naujas ankštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELLO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.
PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS
UŽUOLAIMOMIS.
Įsigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms de-koratyviųjų medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".
PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonos, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams stuntumui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekmd. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Perskaite Draugą. duokite kitiems pasiskaityti.

KORYBINGA PROCESIJA
DIEVO LINK
(Atkelta iš 5 psl.)
ty retorikos akivaizdą priimti Evangelijų pap. astumą. Per v. sę Bažnyčios istoriją ratom ei-nant nuostabų kaitaliojimąsi: štai, regim, kaip Bažnyčios dak-tarai atiminėja is pagonybės jos lobius ir juos pritaiko krikščio-nybei, o kitą kartą visa tai, žiū-rėk, atmetama, kaip šėtono iš-pera. Bet aš norėčiau pasakyti, kad tikriausioji Bažnyčios dvasia yra eklekticizmo ir pritaiky-mo dvasia".
Gamtos ir anigamtės priešin-gumų išlyginimo dvasia! Bet ar pasieks kam nors tuos priešin-gumus išlyginti. Tuo klausimu bus kalbama ketvirtame straips-nyje.

PLANINGAS TAUPYMAS
5 1/4%
Mokamas už vienu metų taupymo
lankštus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant
po \$1,000.00)
4 3/4%
Metinis dividendas mokamas
už indėlius taupymo knygutėse.
DEL INFORMACIJŲ KREIPKITE
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

Antanas Petrikonis Pavasarijant (allejus)
Is dailės parodų: Detroite kovo 17-24 d. ir Rockforde, Ill. kovo 30-31 d.

Kultūrinė Kronika

• „Draugo“ literatūros ir tautinių šokių šventė Jaunimo centre, Chicagoje, įvyksta rytoj, kovo 17 d. (sekmadienį) 3 val. popiet. Iškilinėje bus įteikta 1.000 dolerių premija septyniolikčiai „Draugo“ romano konkursą laimėjusiam rašytojui Vytautui Volertui. Premijuotąjį jo romaną „Samokslą“ ten pat jau bus galima įgyti ir skaitytojams. Laureatas Vytautas Volertas su Ponia ir šeima šventės atvyksta iš Philadelphia, kur jis gyvena ir dirba kaip inžinierius. Septyniolikto „Draugo“ romano mėcenatas Gediminas Janula atvyksta iš Worcesterio, Mass. Premijos įteikimo aktui vadovaus rašytoja Danutė Brazytė - Bindokienė.

Šiemetinėje „Draugo“ premijos įteikime bus ir ypatinga naujiena, kuri iškilinė padarys net išskirtine tautinių šokių šventė. Jaunimo centro scenoje pasirodys plačiai žinomoji Clevelando tautinių šokių grupė „Grandinėle“. Grupė vadovauja vienas ryškiausių mūsų tautinių šokių instruktorių Liudas Sagsys. Jo paruoštoji programa daug kuo skirsis nuo įprastinio, atskirų šokių demonstravimo. „Grandinėle“ vadovo užmojis yra koncertinėje programoje su rišti eilę įvairaus pobūdžio sceninių šokių įdomia, kondensuota ir augančia forma taip, kad šokiai pabirai neišsibarstytų, o taptų tikru šios rūšies meno vieningu spektakliu. Idomu dar ir tai, kad grupė turi taipgi savąjį orkestrą, tad ir muzikinė šokių palyda yra giliai apgalvota, išieškota, neatkistinė.

„Draugo“ literatūros ir tautinių šokių šventė yra pagrindinis šio savaitgalio Chicago lietuvų kultūrinio gyvenimo

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1.000.

PLYMOUTH • VALIANT
BALZEKAS MOTOR
SALES, INC.
4030 Archer, VI 7-1515

“U WILL LIKE US”
CHRYSLER • IMPERIAL

SOPHIE BARGUS RADIO
SEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadieniais 7 val. vakaro.

7156 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlock 4-2413

bėjęs, kad ...“nemanau, kad mano pasisakymai būtų kam nors įdomūs arba naudingi. Labai džiaugiuosi, kad su savo „paveiksliukais“ galiu pragyventi čia Paryžiuje. Dirbu, kad tie „paveiksliukai“ būtų kiek galint geresni, bet ar jie bus ko nors verti — parodys tik ateitis. Jokių kitų pretenzijų neturiu ir savo nuomonės nenoriu nei skelbti, nei kam nors primesti“. Gaila, kad mūsų sukaktuvininko taip ir nepavyko prakalbinti. Reikėtų laukti, kad V. Kasulio profesinio pašaukimo bičiuliai paruoš būdingesnių pastabų virtinę apie mūsų iškilųjų kūrėją.

• J. S. Bacho Mišios B-moll atliktos Vilniaus istorinėje katedroje, dabar okupanto paverstoj paveikslų galerija. Kovo 3 d. šias iškilmingasias J. S. Bacho Mišias ten atliko Estijos Radijo ir televizijos choras, orkestras ir solistai. „Literatūroje ir mene“ (kovo 8 d.) šio koncerto recenzija, nežiūrint kiek

kritiško muzikinio vertinimo, žy vasario 17 d. vaidino jau naujame teatro pastate. Teatras pastatytas prie centrinės miesto aikštės (šlauniname krašte, kur prasideda Ramygalos gatvė). Įrengta sukiujama ir aukštytyn — žemyn kilnojama scena, mygtukais valdomi prožektoriai ir eilė kitokių naujoviškų techninių įrengimų, kurių tarpe ir įtaiso žiūrovams vaidinimo metu klausyti jo vertimo į rusų kalbą.

Atidarymo dieną vaidino J. Grūso „Adomo Brundzės“ pa-

kritiško muzikinio vertinimo, žy vasario 17 d. vaidino jau naujame teatro pastate. Teatras pastatytas prie centrinės miesto aikštės (šlauniname krašte, kur prasideda Ramygalos gatvė). Įrengta sukiujama ir aukštytyn — žemyn kilnojama scena, mygtukais valdomi prožektoriai ir eilė kitokių naujoviškų techninių įrengimų, kurių tarpe ir įtaiso žiūrovams vaidinimo metu klausyti jo vertimo į rusų kalbą.

Atidarymo dieną vaidino J. Grūso „Adomo Brundzės“ pa-

ENGINEERING AND DEVELOPMENT DIVISION

ELCOR CHEMICAL CORPORATION

has mediae need for top-flight Personnel who have these backgrounds:

B.S. Ch. E. or M.S. Ch. E.

Two or four years experience in design, process engineering, or R & D.

Ph. D Ch. E.

Up to three years experience in process development with strong math and computer background.

PHYSICAL CHEMIST

Advanced degree, with up to three years experience in process development or related work.

We are in the very stimulating situation of having more corporate and individual opportunities than we can satisfy because of our shortage of people. We define "top-flight personnel" as having a good academic record; a competitive spirit; a high energy level equal to even unusual situations; an ability to guide one's good technical skills with ever-increasing business judgement; and a high level of ambition to advance to technical excellence, management ability, and salary. These are high standards!

If you qualify, you should meet with us soon, or if you know someone we have described, please call this ad to his attention (especially if he is presently successful and not seeking another position).

Call me, collect in complete confidence at any hour which is convenient for you, and let's arrange a personal interview, formal resumes not required.

E. E. FISHER, Vice President
Engineering and Development Division
ELCOR CHEMICAL CORPORATION
1500 V & J Tower
Midland, Texas 79701
Office: (915) 683-4271
Night: (915) 683-4272
Home: (915) 682-7640

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 3/4% **5 1/4%**

PER ANNUM, CURRENT RATE

PASSBOOK
SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

PER ANNUM

6 MONTH
CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00

RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4
SAT. 9 to 12 Noon; WEDNESDAY—CLOSED

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. kovo mėn. 16 d.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO
VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE

AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

Tel. GR 6-2345 - 8

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108 00

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų

2438 West 63rd Street, Chicago

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,

SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Tarynų
Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-0672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3954 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1158 — 1159

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO 50th AVE., CICEERO, ILL.

Tel. OLYmple 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD. OAKLAWS ILL., Tel. — 636-3320

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Akademines Prošvaistės

Leidžia Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademines Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. "Akademines Prošvaistės" išeina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

BALTIJOS JAUNIME, SUSIPAŽINKIME!

DR. ANSIS KARPS

Trys Baltijos tautos sėdi viename laive audringoje gyvenimo jūroje, pasidavusios tai pačiai džiaugsmo ir kančių nuotakai, kurios dominuoja pasilikusius jų tėvynėse. Kas atsitiks? Kokia bus ateitis? Ar baltai pasiduos jausmo fatalizmui ir lauks ateinančio kokio nors politinio pranašo, kuris juos išgelbės iš priespaudos? Jie gali laukti iki amžinybės, jeigu patys nesirūpins savo likimu.

Šių 50 Nepriklausomybės metų proga baltai turėtų sutelkti visas savo jėgas, suderinti savo veikimą ir savo galvą kreipti į Baltijos tautų renesansą.

Kad galėtume pasiekti artimesnio tarpusavio bendradarbiavimo visose srityse, pirmoji sąlyga yra — susipažinti! O tai labai reikalinga, gyvenant svetimuose kraštuose. Mano nuomone, jau yra per vėlu šį klausimą kelti vyresnioje kartoje, nes iš tikro sunku išjudinti šiuos gerokai nusiminusius ir gyvenimo nuskrastus žmones. Vieninteliai žmonės, kurie galėtų šį susipažinimo klausimą pajudinti, yra mūsų akademinių jaunimas. Studentai visuomet stovėjo šviesių ir gražių idealų tarnyboje, visuomet pirmieji nešė juos į gyvenimą.

Todėl ypatingai svarbu, kad baltų (lietuvų, latvių ir estų) akademinių jaunimas ir šiame "susipažinime su savo kaimynais" judėjime pirmieji duotų pavyzdį, pradėdami šią mintį vykdyti savo aplinkoje ir savo lankomose mokyklose. Tai reikšminga ne tik teoretinį susipažinimą auditorijose, klasėse, bet ir nuolatinį kontaktą gyvenamojoje kasdienybėje ir tautinėje bei tarptautinėje veikloje. Tokiais atvejais galima parengti ir specialią ir visiems bendrą baltiečių studentų susipažinimo programą. Kalba jau nebėra kliūtis susipažinti, nes visų tautų jaunimas čia moka angliskai. Tokiu būdu priaugę karta matys, kokius tautinius kostiumus jų kaimynai dėvi, kokias dainas dainuoja, kokius tauti-

nus šokius šoka, kokius tautinius simbolius naudoja ir t. t. Tokiuose baltiečių akademinių jaunimo susitikimuose bendras pasisveikinimas galėtų pvy. vykti, grojant tautinius himnus — kas darytų jaunimui didelį įspūdį. Vienų ir kitų bendri vadovai čia turėtų sugebėti paruošti bendrą programą ar kokį ypatingesni visų pasirodymą. Toi ke jvykiai ilgai pasiliks jame dalyvaujančių atmintyje ir suteiks jiems retų draugystės išgyvenimų.

Antra, šioji patirtis padės išvystyti tapatybės pajautimą ir tautinius sentimentus vienu kitiems. Be šių dalykų, nėra vilties, kad mūsų visų jaunoji karta pasiliks mūsų tautinių interesų ribose. Mažos tautos gali išlikti turėdamos tik stiprų tautinį sąmoningumą.

Trečia, tokia savitarpinė baltų akademinių jaunimo vizitacija darys nemažos įtakos ir visoms baltų bendruomenėms, sukeldama ir jose norą labiau tarpusavy bendradarbiauti.

• Naujas Sv. Rašto vertimas norvegų kalbon. Šiomis dienomis norvegų mokslininkas Erik Gunnes iš graikų kalbos tekstų baigė versti Šventojo Rašto Naująjį Testamentą į norvegų kalbą. Vertimas, patvirtintas Oslo katalikų vyskupo Gran'o, pasirodys spaudoje šią vasarą ir bus naudojamas katalikų liturginėse apeigose.

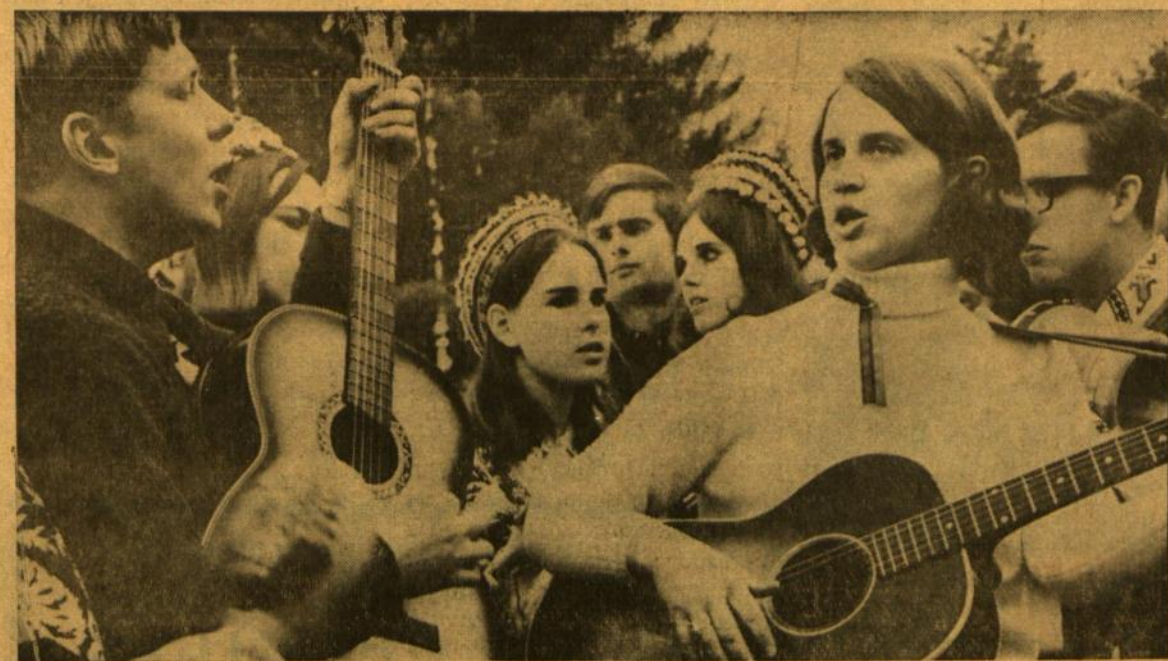
STUDENTŲ ATEITININKŲ DEMESIU!

Studentų ateitininkų pavasario ideologiniai kursai įvyks Dainavoje balandžio 27 ir 28 d., ir rytų pakraštyje "Rota" latvių stovyklavietėje Catskill kalnuose, prie New Yorko balandžio 20 ir 21 d. Sutikusius dalyvauti pasikaitininkų tarpe yra kun. Antanas Paškus, dr. Antanas Sužiedėlis, dr. Romualdas Kriaučiūnas ir dr. Vytautas Vardys. Norintieji vykti į kursus turėtų kontaktuoti SAS pirm. Vaidevutį Valaitį, 6641 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629, tel. 312-GR6-8282. Iš visų kursantų bus reikalaujama aktyvaus dalyvavimo kursų programoje, diskusijose, simpoziumuose ir t. t. Kursų kaina \$20 asmeniui.

SAS CV

Muziejuje prie skulptūros.

Mahawk pašilūzininkų centre skamba lietuviška daina...

Nuotr. V. Maželio

SITUACIJA VOKIETIJOS UNIVERSITETUOSE

R. SLIAZAS

— o —

Jaunimas šiais laikais nerimauja. Jau esam prapratę girdėti apie riaušes Amerikos universitetuose ir kitur. Tačiau nuostembame, išgirdę, kad ir paklusnūs vokiečiai studentai sukruto. Ir dar ne prieš ką kitą, o prieš jų pačių profesorius. Laikraščiuose skaitome apie tokius įvykius, kad viename Vokietijos universitete studentai išlaužė duris ir įsiveržė į fakulteto profesorių posėdį, kitur išjungė posėdžiaujantiems profesoriams šviesas, trečiur pertraukė iškilmingas universiteto šventes šūkiu ir pokštais.

Atsimenant vokiečių universitetų įtaką visam pasauliui ir jų išauklėtų žmonių mokslinius atsiekimus, kyla klausimas: kas čia atsitiko? Juk iki 1965 m. visur čia buvo taip ramu. Vokiečių žurnalas "Der Spiegel" plačiai nagrinėja šį klausimą sausio 10 numerio. Straipsnio žvilgsnis dalinai dilemos šaknų ieško praityje.

Vokietijos universitetų principas buvo suformuluotas garsaus Wilhelmo von Humboldt 1810 metais. Universitete, anot Humboldt, lyg saloje, atitolusioje nuo kasdieninio gyvenimo rūpesčių, mokslininkas turėjo rasti sau ramybę ir laisvę tyrinėti ir mokyti, o studentas čia turėjo progos būti arti profesorių kalbą. Vertimas, patvirtintas Oslo katalikų vyskupo Gran'o, pasirodys spaudoje šią vasarą ir bus naudojamas katalikų liturginėse apeigose.

Tokia situacija visai nepaisė kelių svarbių pasikeitimų mokslo ir visuomenės raidoj. Mokslo sritys jau pasidarė per plačios vienam žmogui: egzaminuos pasitaiko, kad atitinkamoje srityje specializavęsis studentas žino čia daugiau už savo profesorius, tačiau egzaminuojamasis priklauso nuo šio profesoriaus. Taip pat studentų skaičius masiškai padidėjo; pritrūko jiems vietų universitetuose; kai kurias paskaitas klausosi net 1.000 studentų. Be pareigos apsišviesti savo srityje, paruošti paskaitas, mokyti ir administruoti fakultetą, profesoriams tenka dar dažnai važinėti į konferencijas, būti patarėjais valdžiai ar pramonei. Ryšys tarp tyrinėjimo ir mokymo nutrūko. Išvada aiški: vienam žmogui darbo per daug.

Problema mato ir Vokietijos profesorai: jų pasiūlymai reformuoti reikalauja daugiau pinigų iš valdžios, studentų skaičių ribojant. Studentų pageidavimai čia kur kas aštresni, jie nukreipti į pačią sistemą ir jos atstovą — tą patriarchą ar tironą — profesorius. Studentai reikalauja išimti universitetą iš izoliacijos dramblio kaulo bokšte, todėl, kad išradimai, padaryti universitetuose, pasiekia ir tolimiausią gyvenimo aspektą: atsakomybė ir domėjimasis politika reikalingi. Norėdami turėti demokratiškesnį universitetą ir apkarpyti profesoriaus galią, studentai reikalauja sau balso profesorių samdyje, egzaminuose, mokyje, tyrinėjime, administracijoje ir teisė būti stebėtojais fakulteto posėdžiuose. Iš kitos pusės, jie nori atgaivinti Humboldt mintį apie mokslininkų ir studentų bendravimą, reikalaujant sumažinti paskaitų dalvųjų skaičių, kad laisvos diskusijos būtų įmanomos.

Dalykai atrodo dabar taip, kad abi pusės nesupranta viena kitos. Profesorų dauguma nesupranta studentų reikalavimų. Profesoriams tai atrodo, kaip neteisėtas puolimas jų privilegijai ir pozicijai. Demokratizacija jiems dažnai reiškia pavojų mokslo lygiui. Kiti jau pradėjo net kelti balsą už represijas prieš studentus (kurių kai ku-

rios demonstracijos tikrai pasižymi dideliu vulgarumu). Profesoriams ir studentams apsiklus savo pozicijose, konfliktas gali tik dar paastrėti.

• Mirė prof. M. Kaveckis. Vasario 28 d. Kaune mirė vienas iš Lietuvos universiteto profesorius, mineralogijos ir geologijos profesorius Mykolas Kaveckis. Lietuvos universitete prof. M. Kaveckis dirbo nuo 1921 metų, kai pradėjo veikti Aukštųjų kursai, vėliau virto universitetu.

Lietuvių Diena žiemos sporto centre Mahawk.

Nuotr. V. Maželio

Jugoslavijos profesorius siūlo dviejų partijų sistemą

Belgrado universiteto Teisės fakulteto profesorius viešai pasiūlė, kad būtų daugiau, negu viena politinė partija Jugoslavijoje. Profesorius Stefan Vrachtar mintis išdėstė "Gledista" (Nuomonės), žurnalas, leidžiamas Belgrado universiteto ir Serbijos Jaunimo unijos lėšomis. Prancūzijos dienraštis "Le Monde" paskleidė šią žinią Vakaruose. Yra manoma, kad čia yra pirmutinis viešas gynimas daugiapartinės sistemos, pasirodęs Jugoslavijoje, kur ligi šiol net patys drąsiausi teorikai driso siūlyti tik daugumos ir mažumos frakcijas dabar perorganizuojamoje kompartijoje. Jugoslavijos Jaunimo unija taipogi perorganizuojama. Vrachtar argumentuoja savo nuomone, tvirtindamas, kad bent dvi partijos sumažintų vienos partijos "trūkumus" bei "nelygumus". Anot Vrachtar, kada revoliuciją laimėjo komu-

nistų partija, ji tuojau konsolidavo savo jėgą ir įtvirtino politinę ir ideologinę monopoliją. "Ekskluzyvinė privilegijuota grupė" įsistiprina, trukdo kadrų papildymą nauju krauju ir pagaliau, bandydama išlaikyti savo viešpatavimą, priešinasi bet kokiems pakeitimams.

Vrachtar siūlo dviejų politinių partijų įsteigimą, kur, žinoma, abi "kovos už socializmą", bet kuriomis vienos partijos stagnacija ir netolerancija būtų sumažinta. Valdancioji partija turėtų paisyti nevaldančios partijos kritikos, o nevaldanti partija turėtų savarankišką struktūrą ir savo rėmėjus. Jeigu šitas pasiūlymas nebūs priimtas, Vrachtar dar siūlo, kad bent mažumos opozicija būtų įsteigta esamoje vienintelėje partijoje. Nors šitokia opozicinė frakcija neturėtų savo struktūros ir savo narių, todėl galėtų būti daugumos persekiojama, mo".

Reikia džiaugtis, kad šią vasarą Lietuvos fronto bičiuliai nutarė rengti visiems atvirą stovyklą. Tai jie buvo padarę jau 1964 metais, ir mano patirtyje šitai buvo pats iškiliausias vidurinės kartos sąskrydis. Bet stovyklos įvyksta tik kartą metuose. O per metus reikalingas koks nors dail. Žoromskio antiras aukštas, kur vieni kitus suiktumėm.

Saulius Šimoliūnas

tačiau opozicija bent panaikintų pačius "neigiamiausius" vienos partijos sistemos reiškinis. Vrachtar implikuoja, kad tie, kurie priešinasi šitam antrajam pasiūlymui, bijo, kad net mažiausias opozicijos legalizavimas nepradėtų tuojau griauti "esamos santvarkos pastovumą".

IYA

Lietuvių akademinių jaunimas Mahawk žiemos sporto būstinėje.

Nuotr. V. Maželio